

Franjo
Frančič

Ljudje in angeli

prijatelju A., ki se je zgubil nekje za obzorjem

Smrti ni, samo moja koža, lo-banja, v njej spomini, veter, smrti ni, samo potovanje je, v neki da-ljen dan v prihodnosti.

Ko je poštar prinesel pismo, sem ležal na kavču in bolščal v prazno.

Po okroglih, kot z otrokovo ro-ko napisanih črkah, sem spoznal Ja-novo pisavo.

... zdaj sem že dolgo tu, pravijo, da sem bolan, ti me poznaš, se

spomniš, kako je bilo, jaz nisem nor, Žane, ti veš, ti veš, zato pridi, pridi, da odpotujeva.

Dolgo sem strmel v pismo. Vsebina je bila nepovezana, stavki raz-trgani in nametani. Toda razumel sem.

Spomin na Jana sem kot mnogo drugih potisnil globoko vase. Ampak resnično mi ni nikoli uspelo. Zakaj? Zaradi strahu, da bi se znašel na dnu?

Jan me kliče.

Tri leta so minila, odkar sem zaživel z Vesno. Našla sva si azil v majhnem mestu ob obali.

To med nama, to ni bila ljubezen, kdo ve, kaj je ljubezen, bilo je razumevanje, toplina, blizkost.

Dve leti pogojno sta minili. Živel sem kot povprečen anonimnež, ki se ne sprašuje o nobeni reči več. Imela sva nekaj znancev, stanovanje, službo, kot večina navadnih ljudi.

Vesna.

Njena fantovska frizura, rahlo priprte oči, pogled, ki pomirja, vsa njena pojava v človeku blaži čute, vsaka njena beseda, toplina gibov in kretenj, toplina besed in dotika. Navadil sem se nanjo.

Ona in Jan.

Jan, velikan, nerodnih rok. Nekoliko neumne oči, ki mežikajo vate. Same mišice in dobročudnost. In išče pravo besedo, čoha se po senceh in se naivno nasmiha.

Vesna in Jan. Edina človeka, ki sta mi kaj pomenila v življenju. Toda niti trenutek nisem razmišljal o tem, ali naj obiščem Jana ali ne. Vez med nama se ni pretrgala. On in moja mladost sta bila povezana.

Vesni sem napisal sporočilo, da me dva dni ne bo. Razumela bo. Kot zmeraj.

Postal sem nemiren in napet. Na hitro sem zmetal nekaj nujnih potreščin v potovalko.

Ne, nikoli nisem verjel v usodo.

Nato sem se znenada usedel in si z rokama podprl glavo. Vidiš, to je tvoje, tvoje in Vesnino, ta kotiček, ki si si ga takó želel. Ali si lažeš? Je bil to edini izhod, da ne bi potonil nazaj v blato?

Nenadoma je stal Jan pred mano. Praskal se je po sencih in momljal. Kot velik otrok.

... jaz in ti sva nekoč, saj se spomniš, samo midva sva prava prijatelja, zdaj sem pa med norci, pomagaj mi, Žane, ti, samo ti me lahko razumeš...

Zmrazilo me je.

Oblečeni smo bili v plave pelerine. Pomladni dež je sivil nebo. Drugi domski so bili v dnevni sobi, pri učni uri. Samo jaz in Jan sva sedela na podrtem deblu in v dlani lovila tople dežne kaplje.

Bila sva si popolno nasprotje. Jaz droban, on desetleten orjak. Jan je hodil v pomožno šolo. Na skrivaj so se zato norčevali iz njega. Toda mene to ni motilo. Nasprotno, užival sem ob njegovi mirnosti in redko-besednosti. Vedel sem, da me posluša. Rad me je poslušal. Moje goreče neuresničljive fantazije.

Prijela sva se za roko in se odpravila po ravni cesti. Moker asfalt se je bleščal v prvem jutranjem soncu.

In vendar, Vesne ne morem kar tako pustiti. Kaj ji naj napišem? Naj se ji zlažem? Zakaj? Že precej časa sva bila drug do drugega iskrena. Kaj naj ji torej napišem? Laž?

Hodila sva po neskončni cesti. Jaz, mali brat, in Jan, moj veliki brat. Najine besede so se vrnile, kot bi bile pravkar izgovorjene.

— Ti, Žane, odpotujva že stran od vseh.

— Seveda, odpotujva, Jan.

— Žane, pripoveduj, kam bova odpotovala?

— Samo dve možnosti sta. Na kakšen samotni otok ali pa v planine.

— Na samotni otok.

— Ja, na samotni otok. Tam boš ti lovil ribe in jih pekel na ognju. Tam si bova naredila hišico iz trsja.

— Povej še, Žane, povej.

— Lepo nama bo. Živela bova v naravi, stran od ljudi.

— Stran od ljudi.

Tako sva govorila nekoč. Živela sva v opečnati stavbi, ki so ji pravili mladinski dom. Pa je bila navadna sirotišnica. Skupaj sva se branila pred vsiljivci. Jaz, mali brat, in Jan, veliki brat. Niso se naju upali žaliti naglas.

Da, to je bilo nekoč.

Na hitro sem se oblekel in pobral potovalko. Sporočilo za Vesno sem zataknil za rob ogledala. Za hip sem ujel svojo podobo.

Koliko let mi je?

Vesna bo razumela, mora razumeti, sem pomislil.

*

Avtomatično sem prestavljal, odvezemal in dodajal plin. Hitra vožnja me je pomirjala. Šele ko je morje zdrsnilo mimo mene, sem pomislil:

— Kaj počne Jan v norišnici? Saj je bil obsojen, torej bi moral sedeti. In kako mu je uspelo najti naslov?

Vse hitreje sem drvel skozi kamnito kraško pokrajino. V glavnem mestu se nisem ustavljal.

In že se je pred menoj pokazala druga narava. Sonce je zlatilo hme-ljeve nasade. Redki delavci so sedeli na obcestnih kamnih, kot da koga čakajo.

Jesen bo. Drevje bo obrodilo, začeli se bodo deževni časi. Tudi takrat je bila jesen. Domski smo po parih hodili med brazdami zemlje. Z Janom sva hodila skupaj. Kot drugi sva pobirala krompirjeve gomolje in jih metala v gajbico.

Pred nama je hodil kodrasti Mirč. Vedno bolj je zaostajal.

Lovil je miši, ki so se kdaj pa kdaj zapodile med grudami zemlje. Bile so majhne, sive poljske miši. Žive jih je spravljal v žepe.

— Kaj bo z njimi? je vprašal Jan.

— Kaj pa vem, sem mu odgovoril. Slediva mu.

Šla sva za njim v vrtno lopo. Z gnusom in osuplostjo sva opazovala njegovo početje.

Vsako miš je živo vzel iz žepa. Z drobnim prstom ji je razparal tre-bušček in ji iztrgal srce. Še toplega in krvavega je scela pogoltnil.

Brez števila src.

Osupla sva stekla stran.

— Zakaj počne to? je vprašal Jan.

— Ne vem, sem mu odgovoril.

Kdo bi razvozljal tiste dogodke, tisti čas. Hladnost in tujost se je že s prvimi leti in izkušnjami naselila v nas. Bil je čas, ko niti igre niso prinašale pristnega otroškega veselja. Mrka okna so strmela v nas.

Spomnim se, da sva se z Janom nekoč odpravila v mesto. Po malem sva se učila stare domske obrti, kraje.

Samopostrežna je vabila z vsemi svojimi dobrotami, ki so bile za nas nedosegljive.

Z razbijajočim srcem sva se motovnila okrog bogato naloženih polic. Jan je hodil za mano. Ne da bi kaj dosti zbiral, sem metal svetleče se igrače v torbo. Pri sladkarijah sva se ustavila.

— Vzemi, sem mu potisnil veliko čokolado pod pulover.

Začuden se je nasmihal.

Pri blagajni pa so naju že čakali. Mesnata trgovka se mi je zapodila v obraz. Z nohti me je opraskala po licu in ušesih.

— Videla sem vaju, lopova! Umazana lopova! se je histerično drla.

Stekla sva med košare in police. Toda izhoda ni bilo. Tekli so za nama, kot da jim je ta lov v zabavo.

Pred nama so bila vrata za v klet. Velik, rdečeličen mesar je stal pred nama kot gora. Muzal se je. Z šapasto dlanjo me je prijel za lase, da sem zavreščal od bolečine.

Jan pa je okamenel, za hip ni vedel, kaj naj stori. Sunkovito se je z vso svojo, za dečka neverjetno silno močjo zaletel v mesarja. Ta je po dolgem, odprtih ust, omahnil na tla. Tekla sva kot zmešana.

Pred domom sva se objela okrog vratu in se poljubljala. Toda pred domom je že stala policijska koreta.

Ustavil sem se v majhni gostilnici. Zaspana mozoljasta natakarka mi je prinesla kavo. Umaknil sem se v kot k glasbenemu avtomatu.

Pol treh je. Vesna je že doma. Bolšči skoz okno in se sprašuje, kako in kaj. Spet me je pustil čakati, je pomislila.

Bila je proslava, velik dan za domske. Jan za glavo višji od drugih sam sredi odra. Trese se od treme, postaja rdeč, odpira usta, toda nobena beseda noče iz njih.

Zbežal je z odra. Redki povabljeni, bivši skrbniki in socialne delavke, so se nasmihali.

Objokanega sem ga našel v spalnici. Poskušal sem ga potolažiti, pa me je grobo odrinil.

Zibal se je in z glavo udarjal ob rob postelje.

— Butec sem, butec sem, butec, je ponavljal.

Plačal sem kavo in se usedel v avto. Nežna glasba se je razlegala iz bližnje hiše. Nekdo je igral na klavir.

Mimo je prišla sključena ženica z butaro drv na hrbtu, ki je bila skoraj večja od nje.

Da, moja babica. Podobna ji je, enako majhna, zgrbljena, z velikim rdečim nosom.

Moj edini sorodnik. Tudi ona je bila v domu, seveda drugačnem. Včasih sva jo z Janom obiskala. Rada ga je imela. Jan ni imel nikogar od bližnjih.

Kaj je, sirotek, velikan, mu je rekla. Sta spet prišla žicat?

Zmeraj je dala, tudi po dvakrat na dan.

— Je en tardeč zadost, je rekla in smešno krivila ustnice.

— Veš, saj bi ti dala več, pa mi vse poberejo, je govorila in se zraven lokavo smejala.

Včasih se je starčevsko raznežila. Bajala je.

— Danes je Bernardov god. Triinosemdeset bi jih imel. Ja, ta Bernard, je bil velik gavnar. Pa sva se imela rada. Kako lepo je samo pel.

Oblile so jo solze.

— Krasno babico imaš, je rekel Jan, ko sve se vračala.

— Imava, sem mu rekel in ga objel okoli širokih ramen.

Avto je brzel po ozki, vijugasti poti.

Vesna sedi doma in bere knjigo. Na kupe knjig si je sposodila iz knjižnice. Sam sem se potikal za gobami ali pa kar tako pohajal po gozdu.

Je imela kdaj kaj od mene?

Vprašal sem jo:

— Zakaj si me čakala?

— Zato, ker te imam rada.

— Daj no, besede.

— Ti ne boš nikoli verjel, da te imam rada, je vzkliknila in me prižela nase.

In res, pod besedo ljubezen nisem imel nikakršne predstave. Morda kot otrok.

Jaz in Jan.

To z Vesno je bila navezanost, blizko prijateljstvo.

Ko sva ob večerih sedela pred televizorjem, me je velikokrat prese-netila s podobnimi vprašanji.

— Na kaj misliš, Žane?

— Na nič.

— Ne moreš misliti na nič.

— Če res.

— Te kaj žre? Povej mi?

— Nič ni, draga, čisto nič.

Pa ni bilo res. Vračal sem se v mladost. Midva z Janom, z deklicami v kinu. Ali pa, midva z Janom, igrava košarko. Jan je bil ob meni. Spala, jedla, živila sva skupaj.

Obiskoval sem srednjo tehnično šolo. Jan se je učil za ličarja. Do-bival je prve solde.

Odpravila sva se na potep, do Rožnika, živalskega vrta.

Kar sredi pogovora se je Jan ustavil, se zagledal v prazno in začel:

— Ti, Žane, kdaj odputujeva?

— Kmalu. Ko bova imela denar.

— Žane, pripoveduj, kam bova potovala?

— Samo dve možnosti sta. Na kakšen samotni otok ali pa v planine.

— Pripoveduj, kako bo tam!

— Tam si bova postavila hišico iz trsja. Živila bova v naravi. Ti boš lovil ribe in jih pekel na ognju.

— Stran od ljudi, je navadno zaključil Jan.

Zavil sem proti hribu. Podolgovata stavba me je spominjala na samo-stan. Zeleni grmiči so se bohotili med neurejenimi cvetličnimi gredami.

Tri leta. Zajel sem sapo.

Povzpел sem se po strmem stopnišču. V roki mi je skoraj ostala razmajana ograja. Starejša moška sta se odsotno sprehajala po dolgem hodniku.

Ustavil sem koščeno medicinsko sestro. Popravila si je naramnico in zažlubudrala.

— A, Jana iščete. Tistega velikega, ja, je kar naprej na zaprtem, sami problemi so z njim, pa obvezno zdravljenje, ste njegov sorodnik?

Še preden sem odgovoril, je nadaljevala.

— Same skrbi nam povzročā, saj veste, kako je, saj ne rečem, samo red je treba spoštovati, drugače ne pridemo nikamor, če bi vsak delal po svoji glavi, in on je tak, vse po svoje, vedno se skriva, ne drži se terapije, ja, na zaprtem je, ga bom poklicala. Koga pa najavam.

Obrnila se je in odhitela do velikih, belih vrat, kjer je pozvonila. Počutil sem se sila neprijetno. Čez minuto, dve, se je vrnila.

— Se opravičujemo, ravno na terapiji je, saj ni nič hudega, bi lahko počakali kakšno urico? Vam skuham kavico?

Zavrnil sem njeno ponudbo in ji rekel, da pridem čez eno uro.

— Pa pred večerjo, pacienti so potem nemirni, niso vajeni . . . Nisem je več poslušal.

Sédel sem na bližnjo klop in si prižgal cigareto. Ta odurni zapuščeni dvorec mi je zbujal odpor. Za zelenimi griči so se zbirali temni oblaki.

Torej je res, kar je napisal v pismu. Zaprt. Obvezno zdravljenje. Terapija.

Kdo ga je bolje poznal kot jaz?

Ko se je kakšen pretepaški domski spravil na šibkejšega, je Jan stopil mednju.

— Zakaj se spravljaš na manjše? je dobrodušno vprašal izzivača.

— Kaj te pa briga, so mu zabrusili.

— Spravi se na sebi enakega ali pa večjega, je rekel Jan in se praskal po glavi. Name na primer.

To je počel kar na lepem, brez razloga.

Hodila sva po mestu. Neka mati je otroku primazala zaušnico.

— Zakaj ga pa tepete? je rekel Jan in stopil pred njo.

— Kaj vas briga, saj je moj otrok! mu je zlovoljno odgovorila.

— Pa saj vidite, da je še čisto majhen, jo je začuden, nepremično gledal.

Takšen je bil že takrat. Zlepa se ni stepel.

— Res jih ne razumem, mi je govoril.

Pa se je nadaljevalo. Prvo majhni vlomčki, mopedi, drvarnice, nato avtomobili in trgovine. Ne vem, zakaj smo ga jemali s seboj.

Začel se je družiti z drugimi, ki so ga izkoriščali. Njegovo dobročudno počasnost.

Zadnji čas sem se umaknil. Zaradi Vesne?

Nato se leto dni nisva videla. Dvakrat sem mu pisal iz vojske, pa ni odgovoril. In potem pismo.

Štiri leta je že tu. Morda je bil prej drugje. Kaj so počeli z njim? Je ostal isti Jan, veliki otrok?

Sedel sem tam in kadil cigareto za cigareto. Čutil sem, kako me stiska v grlu.

Dve veliki dlani sta mi pokrili pol obraza.

— Kdo je?

Madona, saj to ni Jan. Pred mano je stal dvometrski balon. Nabrekel obraz, napihnjena koža, še blazinice na prsih so bile otekle.

Komaj, da sem ga pozdravil.

— Kaj so ti storili?

Z znano kretnjo se je popraskal po senceh.

— A, nič. Samo insulin. Uspavajo me, da sem miren. Sami norci. Kaj češ.

Za trenutek je pomolčal.

— Me nisi nič vesel.

Objela sva se in se trepljala po ramenih.

Veš, da sem vesel, kako te ne bi bil vesel, kamerad stari. Veš, kako sem pohitel, ko sem dobil pismo.

Stala sva tam in se čudila drug drugemu. Bilo je, kot da nisva bila niti dneva narazen. V hipu mi je bil spet blizu.

— Pojdi, ti pokažem en lep kraj.

Peljal me je v leseno hišico za nasadom brez.

— Pred mesecem sem dal pismo nekemu pacientu, ki je rekel, da te pozna, da sta skupaj v službi. Kako mu je že bilo ime? A, ne vem več.

Počasi sem se navajal na njegovo nenaravno zabuhlost obraza.

— Ja, zdaj delam. Z neko žensko živim. Koliko časa se nisva videla?

— Tri leta sem tu. Prej sem bil v Polju. Eni sami norci. Ti rečem.

Kar naprej sem spal.

Nepričakovano me je stisnil na prsi. Z jokavim glasom je dejal:

— A greva?

— Kam?

— Na tisti samotni otok. Ali pa v planine.

Osupel sem ga pogledal. Oči so mu sijale v pričakovanju. Vse se je pomešalo v meni.

— A, Žane, a greva?

Prijel sem ga pod pazduho in ga odpeljal do avta.

Odločil sem se.

*

Šele tedaj sva opazila, da je Jan oblečen v pižamo in bolniško haljo. Kar naprej sva se režala, kot da ne bi verjela, da sva skupaj, spet skupaj, da potujeva.

Večerilo se je. Ustavil sem pred veleblagovnico in nakupil oblek za Jana. S težavo sem izbrskal dovolj velike številke. Izbral sem zeleno barvo.

Pulover, velik kot šotor, dve športni srajci, teniske, celo kopalke v zeleno belem vzorcu.

Janu je bilo nerodno. Čeprav sem zapeljal ven iz mesta, se je obračal, kot da nama kdo sledi.

— Žane, kaj pa kopalke? Saj ne znam plavati.

— Se boš že naučil, sem ga potolažil.

Mahnila sva jo proti jugu. Vmes sva se ustavila na bencinski črpalki in v gostilni.

— Dobro voziš, je začel svoje pripovedovanje.

— Takrat po osmem se ne bi bila smela ločiti. Moral bi bil ostati z mamo. Na koncu sem bil vsega jaz kriv. On je bolan, so rekli na sodišču, ne vidite, da je bolan. Sem res bolan, Žane?

— Nisi bolan.

Nizke kamnite hiše so metale senco na prazno cesto. Za skalnim robom se je lesketalo morje. Zadnji bakreni žarki sonca so zginjali za obzorjem.

Vse bo v redu, sem razmišljal. Kaj mi morejo. Nekaj dni bova na morju, nato se Jan preseli k meni. Jutri napišem Vesni dolgo pismo. Sprejela bo Jana, kakor je sprejela tudi mene.

Jan pa je pripovedoval:

— Nisem bil dolgo v zaporu. Potem pa v norišnico. Tam sem samo spal. So mi dali neke injekcije, da nisem bil niti minute pri miru. Si predstavljaš? Norci. To je bilo pozneje, ko so me premestili. Vsak dan po pest tablet. Bi jih ti jedel?

— Ne, ne bi.

— Jaz pa sem jih moral. Norci. Če bi mogel, bi jih tožil. Vse po vrsti bi tožil. Jih lahko tožim?

— Ne, ne moreš.

Čisto mirno je govoril. Naslonil se prek stola in zamižal. Nič več ni bil tako grozljivo nabuhel.

— Pa jih bom vseno tožil. Nato so me začeli filat z insulinom. V nekaj dneh sem se zredil ko prašiček. Umetno te spravijo do kome. Si predstavljaš?

— Komaj.

— Skoraj tako, kot da bi umrl. Po eno komo na dan. Štirideset dni. Si predstavljaš, da umreš štiridesetkrat zapored. Norci. Enkrat jih bom tožil.

Od večurne vožnje sem postajal utrujen. Razburljivost tega dne je opravila svoje. Iskala sva najbližnji hotel, prenočišče.

Pa ti? je vprašal in se začel praskati po sencih.

Pripovedoval sem mu o Vesni. Kako sva iskala stanovanje, kako sva ga opremljala, kako me je spodbujala, mi stala ob strani, kako me je korak za korakom učila ljubezni, ki je obrodila v razumevanje in prijateljstvo.

Pazljivo me je poslušal.

— Mora biti dobra.

— Res je dobra, sem mu pritrdil.

V motelu, kjer sva se nastanila, se je pokazalo, da Jan nima nobenih dokumentov. Debelo so naju gledali, da nima čisto nobene reči, ne osebne, ne potnega lista, ne kakršne koli izkaznice. Jan torej uradno ni obstajal. Končno so naju sprejeli.

V restavraciji sva nakupila obloženih kruhkov in piva. Jan je vzel raje sok.

— Ta alko mi škoduje, čisto zmešan sem, je dejal.

V sobi sem se stuširal in na dušek izpil dve pivi. Jan se je tlačil s kruhki.

Počutil sem se prijetno zbit.

— Torej greva, Žane? je začel.

Nisem mu hotel lagati.

— Samo za nekaj časa. Kasneje bova šla k Vesni.

Kot da se ne držim pravil, je vztrajal.

Pripoveduj mi, Žane, kam greva?

Na kakšen samotni otok. Tu blizu jih je veliko.

— Pripoveduj, kako bo tam?

Imela bova čoln. Lovil boš ribe in jih pekel na ognju.

— Stran od ljudi bova, je skoraj vrisnil.

— Stran od ljudi, sem ga pomiril.

Za trenutek sva obmolknila.

— Še zdaj ne verjamem, da si tu, sem rekel.

— Ah ja, je vzdihnil in se nerodno počohal po glavi. Saj sva bila zmeraj skupaj.

Postalo mi je tesno pri srcu. Prav ima. Samo on in jaz. Vsa tista čudna leta, ki so nama dala pečat, da sva takšna, kakršna pač sva. Samo midva.

Jan se je zdrznil.

— Samo čolna nimava. Pa ribiške palice. Pa plavati ne znam. Veš, da sem rojen v znamenju ribe, pa ne znam plavati.

— Naučil se boš. Saj ni težko.

— Samo star sem že.

— Figo si star. Veliko tega je še pred nama. Boš že videl. Kupila bova vso ribiško opremo in plastični čoln, sem se navduševal.

— Takšen za dva, je pohitel Jan.

— Ja, takšen za dva, da ga lahko napihneš. To je seveda za začetek. Ko bova šla skupaj z Vesno na morje, bomo kupili večjega.

— Misliš, da me bo sprejela, je nejeverno kimal z glavo.

— Sprejela te bo.

To so bile zadnje besede, preden sem utonil v trden sen.

*

Naslednji dan se je Jan razživel. Veselil se je vsake malenkosti. Kupila sva plastičen čoln z vesli in tlačilko. Ves srečen se je motovilil okrog

ribiških palic, mrež in trnkov. Vsakega predmeta se je dotaknil, tako da so prodajalci že prav zijali v naju.

— Žane, od kje ti toliko denarja, da lahko kupiš vse to?

— Jan, čakaj, malo bova šla v minus, pa nič zato.

Še preden sva nesla čoln v prtljažnik, se je šalil.

— Žane, a ni tako kot včasih?

Sijal je od sreče.

Po nakupih sva si privoščila prima kosilo. Kalamare s tatarsko omako in vino.

Jan je nabadal rumene kolobarje na vilice in spraševal:

— To so tudi ribe. Vidiš, take bova lovila. In nama ne bo treba kupovat. Nič ne bova potrebovala. Kakšne ribe so to, Žane? Kdaj greva loviti?

— To niso ribe, to so lignji.

— Saj je vseeno. Nalovila jih bova, da jih ne boš mogel pojesti. Še za Vesno.

Spomnil sem se toliko preteklih scen, ki so se znova vrnille.

Skupaj z Janom za njegovo prvo plačo. Skupaj z Janom na rabutanju. Skupaj v hribih. Na prvih nakupih. Kako sediva na podrti češnji. Dežuje. Jaz in Jan pred spanjem.

Skupaj, v dežju, hodiva po dolgi cesti.

Smejale sem se na ves glas. Kako sva sanjarija, da bo drugače. In glej človek, zdaj je drugače, ūresničilo se je.

Razigrana sva se odpeljala do zalivskega pristanišča in čakala na trajekt.

Jan si je nataknil kapitansko kapo. Srečen, velik otrok je bil.

In za boga svetega, kje so bile moje oči, o prekleto, kje. Tudi sam sem bil otrok, pozabil sem, predal sem se otroštvu, ki ga nikoli nisem imel.

Za boga svetega, kje sem imel oči?!

Majhen mož je prignal vprežnega osliča. Stal sem za šankom in pil vino. Jan je metal kamenje v morje.

Žival se je ustavila in ni hotela naprej. Mož ga je tolkel po gobcu s šibo. Jan se jima je približal. Videl sem, kako mu govori. Mož se je zadril na Jana.

On pa je stal tam in se praskal po glavi.

Mož je še bolj bil po ubogi živali. Jan ga je zagrabil za roko. In on ga je udaril po obrazu.

Enkrat, dvakrat; z besom je udarjal po Janu.

Stekel sem ven.

Bilo je prepozno. Mož je ležal na prodnatem pesku. Tenek curek krvi mu je tekkel iz ustnic po bradi in vratu.

Jan je stal pred njim kot okamenel.

Prekleto, prekleto! sem se drl in ga vlekel vstran.

Jan pa se ni premaknil. Z velikimi otroškimi očmi je nejeverno zrl v mrtvega moža na pesku.

Zrinil sem ga v avto. Ves prizor se je odigral tako hitro, da nisem dojel, kaj se je bilo v resnici zgodilo.

Ozrl sem se po ljudeh, ki so se zbirali okoli moža, in divje pognal avto.

Z začudenim in prestrašenim pogledom me je Jan vprašal:

— Žane, kaj sem storil?

— Nič, za boga, nič sem vpil.

Dirjal sem kot nor. Podobe so se menjavale.

Jaz in Jan hodiva po dolgi cesti. Dežuje. Skupaj v samopostrežbi. Jaz in Jan tavava, dežuje.

Mož na tleh. Kri. Jaz in Jan tečeva. Tečeva kot nora.

Rdeč gasilni kombi nama je sledil. Vedel sem, da je vsak beg zaman.

Ampak nisem mogel ustavit; nisem mogel!

Na sredi ceste sem zavil na makadam. Avto je zibalo kot barko. Jan je bil tiho.

Poti je bilo konec.

Potegnil sem Jana ven iz avta.

— Teci, teci, prekleto, teci! sem mu vpil.

Tekla sva po kamenju, dokler nama ni pošla sapa. Bila sva sama. Topel veter naju je božal po potnih obrazih, ko sva zasopla strmela v neskončno ravnino morja, ki se je penila pod nama.

— Žane, kaj sem storil?

— Nič, nič.

— Zakaj si tiho, Žane?

— Saj nisem.

— Pripoveduj mi, kako bo, ko prideva na otok.

— Lepo bo. Sama bova. Ti boš lovil ribe. Pekla jih bova na ognju.

In vse bo lepo in prav.

Jan je pokleknil na golo kamenje. Sklonil je glavo in tiho dejal.

— In stran od ljudi.

Zaslišal sem glasno preklinjanje. Vzpenjali so se po strmini.

— Teci, Jan, teci! sem zakričal in se pognal naprej.

Po nekaj metrih je Janu spodrsnilo. Krik je preparam zrak.

Stal sem na robu prepada. Bilo je, kot da je Jan zajezdil oblake in postal angel.

Spodaj je bučalo morje. Val za valom je prekrival sonce.